

Saulkrastu novada domes
SAULKRASTU NOVADA BIBLIOTĒKA

Reģ. Nr. 90010594500, Raiņa iela 7, Saulkrasti, Saulkrastu novads, LV-2160

Tālr. 67951502, 25767667

e-pasts: saulkrastu.biblioteka@saulkrasti.lv

APSTIPRINU

Saulkrastu novada bibliotēkas vadītāja

/I.Dzintare/

2019.gada 16. janvārī

2019. gada 16. janvāris

Nr. 3.6-1

**SAULKRASTU NOVADA BIBLIOTĒKAS
KRĀJUMA KOMPLEKTĒŠANAS UN ORGANIZĀCIJAS KONCEPCIJA
2019. – 2021. GADAM**

Šis dokuments ir izstrādāts, pamatojoties uz **Bibliotēku likumu** (23.06.1998.), **Saulkrastu novada bibliotēkas Nolikumu**, LR MK noteik. Nr. 317 (30.03.2010.) „**Nacionālā bibliotēku krājuma noteikumi**”, LR MK noteik. Nr. 355 (07.08.2001.) „**Vietējas nozīmes bibliotēku tīkla darbības noteikumi**”, LR MK noteik. Nr. 356 (07.08.2001.) „**Nacionālā kopkataloga veidošanas un izmantošanas kārtība**”, LR MK noteik. Nr.415 (25.09.2001.) „**Bibliotēku darbībai nepieciešamie finansējuma normatīvi**”, „**Pornogrāfijas ierobežošanas likums**” (01.06.2007.).

Krājuma komplektēšanas un organizācijas koncepcijas pamatzdevums ir noteikt skaidri formulētus principus Saulkrastu novada bibliotēkas (Bibliotēka) krājuma komplektēšanā, kas atbilst Bibliotēkas misijai, mērķiem un uzdevumiem. Krājuma attīstības koncepcija attiecas gan uz kārtējo komplektēšanu, gan piekomplektēšanu, gan dokumentu izslēgšanu no krājuma.

Komplektēšanas pamatprincipos ir noteiktas vadlīnijas un uzdevumi, kuri balstās uz Latvijas Republikas (LR) Bibliotēku likumu. LR Bibliotēku likuma 5. panta 1. punkts nosaka: „**Bibliotēku krājumos esošie iespieddarbi, elektroniskie izdevumi, rokraksti un citi dokumenti neatkarīgi no autoru politiskās, ideoloģiskās, reliģiskās vai cita veida orientācijas vai informācijas, kas tajos ietverta, ir pieejami ikviens personai bibliotēku noteiktajā kārtībā**”. Veidojot krājumu, Bibliotēka seko tam, lai informācijas resursi atspoguļo dažādus viedokļus; lai izvēloties dokumentus nebūtu pieļaujama politiska, konfesionāla, komerciāla vai cita ietekmēšana; Bibliotēkas krājums atbilstu vietējās sabiedrības vajadzībām un interesēm.

Šī dokumenta adresāti ir Bibliotēkas darbinieki, Bibliotēkas lietotāji, sponsori un dāvinātāji, kā arī Bibliotēkas finansētājs – Saulkrastu novada pašvaldība.

Bibliotēkas Nolikuma 9. punkts paredz finansējuma piešķiršanu Bibliotēkai nepieciešamo iespieddarbu un citu dokumentu komplektēšanai, jaunieguvumu bibliotekārai apstrādei, iespieddarbu un citu materiālo vērtību uzskaitei un saglabāšanai atbilstoši LR Ministru kabineta noteikumiem par Nacionālo bibliotēku krājumu.

Bibliotēka var saņemt papildu finansiālos līdzekļus ziedoju mu un dāvinājumu veidā. Krājuma pilnveides nolūkā bibliotēka var piedalīties projektu konkursos (Latvijas Nacionālās bibliotēkas lasīšanas veicināšanas programmā "Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija" u.c.).

Bibliotēkas īpašā misija ir kultūrvēsturisko dokumentu vākšana, apstrāde, glabāšana un popularizēšana par Saulkrastu novadu; pašvaldības institūciju sagatavotās un publicētās informācijas pieejamības nodrošināšana.

Lietotāju grupas:

Komplektēšanas politika atspoguļo visu vecumu novada iedzīvotāju vajadzības un intereses. Bibliotēka sadarbojas ar Saulkrastu vidusskolas un Zvejniekciema vidusskolas bibliotēkām, Saulkrastu pirmsskolas izglītības iestādi "Rūķītis", Vidzemes jūrmalas Mūzikas un mākslas skolu u.c. iestādēm.

Galvenās lietotāju grupas:

- Pirmsskola
- 1.-4. klase
- 5.-6. klase
- 7.-9. klase
- Vidusskola
- Studenti
- Strādājošie
- Pensionāri
- Pārējie

Tabula "Bibliotēkas lietotāju un novada iedzīvotāju skaits"

	2016	2017	2018	% salīdzinot ar iepr. gadu
Lietotāju skaits	1430	1445	1443	+1 %; -0,1 %
<i>t. sk. bērni</i>	420	500	492	+19 %; -1 %
<i>Iedzīvotāju skaits</i>	6163	6131	6966	-1 %; +14 %

Krājuma apraksts:

Bibliotēkas krājums ir universāls un tiek veidots atbilstoši publiskās bibliotēkas statusam un lietotāju vajadzībām. Bibliotēka nodrošina iespēju no bibliotēkas datoriem bez maksas piekļūt Valsts vienotās bibliotēku informācijas sistēmas tīklā iekļautajām datu bāzēm: Lursoft laikrakstu bibliotēkai, datubāzei Letonika, Latvijas filmu kolekcijai, nozare.lv, Diva.lv, kā arī pieeju izmēģinājuma datubāzēm un LNB Digitālajai bibliotēkai.

Bibliotēkas krājuma komplektēšanas koncepcijas mērķis ir radīt kvalitatīvu un lietotāju pieprasītu krājumu, pievēršot uzmanību mainīgajām lietotāju vajadzībām. Ar aktuālu un mūsdienīgu bibliotēkas krājumu tiek veicinātas izglītības iespējas, konkurētspēja darba tirgū un saturīga brīvā laika izmantošana. Atšķirībā no citiem gadiem, 2018. gads ir zīmīgs kā Latvijas Simtgades gads, tādēļ prioritāte, iepērkot dažādus iespieddarbus – latviešu autoru grāmatas un Latvijā radīts un veidots saturs, kas rezultējis enciklopēdiju, vēsturisku pārskatu, krājumu, biogrāfiju un nozaru literatūras veidolā.

Tabula “Krājuma rādītāji”

	2016	2017	2018
Jaunieguvumi kopā	922	1072	2038
<i>t. sk. grāmatas</i>	921	1062	1243
- <i>t. sk. latviešu daiļliteratūra</i>	217	251	229
- <i>t. sk. bērniem</i>	207	343	368
<i>t. sk. preses izdevumi</i>	874	895	787
Izslēgtie dokumenti	763	525	1316 519 (grāmatas)
Krājuma kopskaits	17329	17976	18591
<i>t. sk. grāmatas</i>		14966	15569
<i>Izsniegums, grāmatas</i>		15779	21375
<i>Izsniegums, preses izdevumi</i>		10776	10324
Grāmatu krājuma apgrozība	1,30	1,05	1,37
Periodisko izdevumu apgrozība	1,64	3,58	3,42

Formāti:

Komplektē dokumentus:

- iespiestos dokumentus: grāmatas, periodiskos izdevumus,
- audiovizuālos dokumentus, t.sk. klausāmgrāmatas,
- kartogrāfiskos dokumentus,
- elektroniskos dokumentus un datubāzes,
- izklaidējošās spēles skolēniem un pieaugušajiem,
- novadpētnieciska satura dažāda formāta iespiestus vai nepublicētus materiālus.

Eksemplāru skaits:

Pamatā komplektē katra dokumenta 1 eksemplāru, izņemot paaugstināta pieprasījuma dokumentus, kurus var iepirkт vairākos eksemplāros. Paaugstinātā pieprasījuma dokumentu eksemplāru skaitu nosaka vecākais bibliotekārs, bibliotēku informācijas speciālisti un patstāvīgā komisija: Darba grupas priekšsēdētājs un locekļi.

Valodu aptvērums:

Pamatā resursi tiek komplektēti latviešu valodā, arī angļu un krievu valodā minimālā apmērā.

Krājumā nekomplektē:

- Pornogrāfisku, rasistisku, naidu kurinošu literatūru;
- Īslaicīgas nozīmes literatūru (bukleti, reklāmas, aicinājumi, partiju programmas u.tml.);
- Pamatskolas un vidusskolas mācību grāmatas.

Finansējums:

Finansējumu krājuma komplektēšanai bibliotēka saņem no Saulkrastu novada pašvaldības piešķirtā budžeta, kas gadu var būt mainīgs.

Tabula “Krājuma komplektēšanas finansiālais nodrošinājums”

	2016	2017	2018
Pašvaldības finansējums krājuma komplektēšanai	7734	7900	9695
<i>t. sk. grāmatām</i>	7734	6000	7500
<i>t. sk. bērnu grāmatām</i>	5879	1982	2041
<i>t. sk. periodiskajiem izdevumiem</i>	1855	1900	2195
Finansējums krājumam uz 1 iedz. pašvaldībā	1,25	1,29	1,39

Budžeta līdzekļu sadalījums starp grāmatām un periodiku ir attiecīgi 77% pret 23%.

Iesniegt vecākajam bibliotekāram krājuma komplektēšanai ieteikumus var ikviens bibliotēku informācijas speciālists. Ikvienam bibliotēkas lietotājam ir tiesības ierosināt iegādāties kādu dokumentu, par to mutiski informējot bibliotēku informācijas speciālistus.

Komplektēšanas avoti:

Bibliotēka izmanto tradicionālos bibliotēku dokumentu komplektēšanas avotus:

- pirkumi (izbraukuma tirdzniecības piedāvājumi - IK “Virja”, grāmatveikalusi, izdevniecības, veicot pasūtījumus pa e-pastu, tālruni, tīmekļa vietnēs),
- abonēšana (Latvijas Pasts, izdevniecības, datubāzes tiek iegādātas sadarbojoties ar Kultūras informācijas sistēmu centru),
- iestāžu un privātpersonu dāvinājumi,
- atvietošana (lietotāji nozaudētos izdevumus aizvieto ar identisku, jaunāku vai līdzvērtīgu izdevumu, kuru izvērtē vecākais bibliotēkars vai bibliotēku informācijas speciālisti),
- projekti (bibliotēka pieņem gan nokomplektētus sūtījumus projektu ietvaros, gan iesaistās VKKF mērķprogrammās)

Izdevumi tiek apstrādāti bibliotēku informācijas sistēmā ALISE viena mēneša laikā.

Dāvinājumu pieņemšanas kritēriji:

Bibliotēka pieņem grāmatu un citu dokumentu dāvinājumus, ja dāvinātājs piekrīt, ka dokuments tiks uzņemts Bibliotēkā tikai tad, ja Bibliotēkai tas būs nepieciešams.

Bibliotēkā katrs dāvinājums tiek izvērtēts pēc kritērijiem:

- izdošanas laiks – pēdējo 2-3 gadu literatūra, ja tā nav krājumā,
- aktualitāte – paaugstināta pieprasījuma literatūra,
- izdevumu nolietojuma pakāpē - jauni vai mazlietoti dokumenti,
- valoda – pamatā latviešu, angļu un krievu.

Netiek pieņemti saturiski novecojuši, nolietoti un bojāti dokumenti.

Atsevišķos gadījumos var pieņemt dāvinājumu, ja tā vizuālais izskats nav apmierinošs, bet dokumentam ir novadpētnieciska, kultūrvēsturiska vai zinātniska nozīme.

Prioritātes krājumu komplektēšanā:

1. Abonementa un bērnu nodaļas krājums ir paredzēts izsniegšanai lietotājiem uz mājām.

Komplektē daiļliteratūru pieaugušajiem, kas ietver Latvijas un pasaules klasiku, populārus darbus un citus daiļliteratūras žanrus. Padziļināti komplektē pieprasītākos nozaru izdevumus.

Daiļliteratūras komplektēšanas kritēriji ir šādi:

- lasītāju pieprasījums,
- kritikas vērtējums,
- iesējuma kvalitāte,
- ģeogrāfiskais aspekts - priekšroka latviešu,
- cena.

2. Lasītavas krājums ir paredzēts lasīšanai uz vietas.

Krājumu veido uzziņu izdevumi un nozaru literatūra.

- uzziņu resursi (vārdnīcas, enciklopēdijas, ceļveži, rokasgrāmatas, datubāzes un tml.),
- zinātnisko rakstu krājumi,
- studiju atbalstam nepieciešamā literatūra (pedagoģija, ekonomika, tieslietas),
- izdevumi par kultūras vēsturi,
- monogrāfijas,
- reprodukciju albumi,
- Latvijā un ārzemēs iznākošie periodiskie izdevumi plašai auditorijai pamatinformācijas līmenī, kā arī studiju procesa nodrošināšanai.

3. Novadpētniecības kolekcija.

Bibliotēkā veido speciālu – novadpētniecības literatūras krājumu, kurā tiek vākti iespieddarbi un elektroniskie, audiovizuālie resursi, digitālās kolekcijas par Saulkrastiem, saulkrastiešiem un Saulkrastu novadu, kā arī vēsturiskā Rīgas rajona robežās. Komplektē neatkarīgi no izdevuma veida un izdošanas vietas. Kolekcija ir ievērojams resurss par Saulkrastu pilsētas un Saulkrastu novada vēsturi. Kolekcijā ietilpst visa veida dokumenti un citi materiāli par novadu un novadniekiem:

- Seni izdevumi, retumi, mākslinieciski, saturiski vērtīgākās grāmatas,
- Mākslas darbi (gleznas, reprodukcijas),
- Dāvinājumi Saulkrastu novada bibliotēkai (vēstules, rokraksti, attēlizdevumi, fotogrāfijas, skenētie materiāli),
- Preses klipu arhīvs par novadu un novadniekiem,
- Miniatūrie izdevumi – neliela apjoma, maza formāta iespieddarbi, suvenīrizdevumi (gan daiļliteratūra, gan nozaru literatūra).

Krājuma izvērtēšana:

Lasītavas, abonementa un bērnu nodaļas bibliotēku informācijas speciālisti krājumu pārskata un izvērtē 1 reizi pusgadā. Atlasīto nodod vecākajam bibliotekāram norakstīšanai, novieto krātuvē vai nodod uz citu krājumu.

Izņemšana no krājuma un izslēgšana:

Norakstīšanai paredzētos iespieddarbus un citus dokumentus atlasa atbilstoši šādiem kritērijiem:

- novecojuši pēc satura,
- liekie dubleti,
- bibliotēkas krājuma profilam neatbilstoši iespieddarbi un citi dokumenti,
- nolietoti iespieddarbi un citi dokumenti, kuri lietošanas procesā kļuvuši turpmākai izmantošanai nederīgi un kurus nav iespējams salabot,
- mazlietoti, nepieprasīti,
- pieejami tiešsaistē (likumi, statistikas dati),
- bojāti stihisku nelaimju dēļ,
- nozaudētie iespieddarbi un citi dokumenti, kuri pazuduši (piemēram, pasta sūtījumu laikā, brīvpieejas apstākļos) un kuru zudumu bibliotēka ir konstatējusi,
- iespieddarbi un citi dokumenti nav atgūstami bibliotēkas lietotāja vainas dēļ (piemēram, nozaudēti, bibliotēkas lietotāja dzīvesvietas maiņas dēļ),
- no lietotājiem neatgūstami (pie parādniekiem) – tiek norakstīti pēc 3 gadiem.

Seriālizdevumu glabāšana un norakstīšana:

Seriālizdevumu uzglabāšanas ilgums:

- bibliotēku nozares, vēsturiski nozīmīgie un novadpētnieciskie izdevumi – bez laika ierobežojuma,
- vērtīgākie nozaru, mākslas, dizaina, kultūras un literatūras izdevumi - pēc vajadzības,
- pārējie žurnāli – 3 gadi vai pēc vajadzības,
- īslaicīgas nozīmes informatīvie bukleti par Saulkrastu novadu – 3 gadi vai pēc vajadzības,
- laikraksts „Saulkrastu Domes Ziņas”, “Saulkrastu Avīze” – bez laika ierobežojuma,
- pārējie laikraksti - 3 gadi,
- preses klipu arhīvs katru gadu tiek rediģēts pēc aktualitātes un nozīmīguma.

Bibliotēka iepriekšējo gadu seriālizdevumus glabā krātuvē un pēc norādītā uzglabāšanas termiņa beigām tos noraksta.

Krājuma komplektēšanas un organizācijas prioritātes no 2019. gada līdz 2021. gadam:

Bibliotēkas mērķis - radīt kvalitatīvu lietotāju pieprasītu krājumu, pievēršot uzmanību mainīgajām lietotāju vajadzībām. Iepērkot dažādus iespieddarbus, tiek vērtēts, lai tie būtu lasītāju pieprasīti, jaunākais un aktuālākais daiļliteratūrā un dažādās zinātņu nozarēs.

2019., 2020. un 2021. gada prioritārais darbs:

- turpināt uzlabot krājuma saturisko kvalitāti, norakstot neaktuālos izdevumus;
- ņemt uzskaitē izklaidējošas un izglītojošas galda un cita veida spēles;
- atlasīt izdevumus norakstīšanai vai novietošanai krātuvē;
- papildināt krājumu ar nozaru literatūru;
- krājuma fiziska stāvokļa uzlabošana;
- izvērtēt dāvinājumus un vērtīgākos ņemt uzskaitē;

- nozaru literatūras (5.-9. klasei) tematiskajā dalījumā ievērot UDK sadaļas;
- nozaru literatūru izsniegšanai uz mājām izvietot abonementā;
- veikt krājuma noformējuma atjaunināšanu;
- izgatavot informatīvos uzrakstus;
- 2020. un 2021. gada budžetā paredzēt lielāku finansējumu grāmatu krājuma atjaunošanai;
- veikt “Saulkrastu Avīzes” digitalizāciju;
- sagatavoties Bibliotēkas akreditācijai.

Ar šī dokumenta “Saulkrastu novada bibliotēkas krājuma komplektēšanas un organizācijas konцепcija 2019. – 2021. gadam” apstiprināšanas brīdi spēku zaudē dokuments “Saulkrastu novada bibliotēkas krājuma komplektēšanas un organizācijas politika 2016. – 2018. gadam”.

Dokumentu izstrādāja
Saulkrastu novada bibliotēkas vadītāja
Ilze Dzintare
01.01.2019.